

פקידה כעסה עליו, מבקר המדינה נתבקש לתקור והמשטרה עצרה אותו

מילשטיין, דאג יוסקה לשיפוצה על חשבון המשטרה. אולי אין כל קשר בין שירותים מסוג זה, לבין העובדה שיסקה נהנה ממעמד מיוסד במיוחד. לרשותו עומד סטייטן, המשמש לו כרכב פרטי, ללא הגבלה, וכאשר התגלתה פניולתו הצדדית כמפיץ ספרים, ולאחר שנידון על-ידי בית המשפט, לא נקט מילשטיין כל צעד נגדו. יתכן כי הדבר נובע מכך, שיוסקה ידע את הסוד שמאחורי העובדה, שכל הפכניות שנרכשו על-ידי מילשטיין עבור שירות התעסוקה לא היו מכוניות חדשות, שמחירן קבוע, אלא מכוניות משומשות, שנרכשו מסוחרים ומתוכים פרטיים.

★ ★ ★

שינאת השר

ש יבוא היחסים בין רבקה רנדור, הפקידה הוותיקה ויועצת הסודות, לבין מילשטיין, הוליד פניה אל מבקר המדינה ואל המשטרה. מילשטיין ידע על פניה זו, אולם לא הדגים כפנה במיוחד. שהרי כבר נשלחו תלונות רבות נגדו אל ועדת הביקורת המרכזית של הוועד הפועל בהסתדרות, וזו נפתחה חקירה בה הוזמן להעיד, אך מאום לא יצא מכך. גם כאשר שורבב שמו במשפטו של יוסקה, כאילו הוא ש תפי של הנהג ברוחחי הספרים, לא פורסם על כך דבר בעיתונים. ידידיו פנו אל עורכי העיתונים, הסבירו להם כי עירובו בפרשה זו בא רק מתוך קנוניות בתוך מפא"י, מפני שהיה מתומכי פנחס לבון, בעת הפרשה. "לא יהיה זה הוגן להרוס בן-אדם רק בגלל ריב פנימי בתוך מפא"י", אמרו ידידיו, והעורכים השתכנעו.

מילשטיין, שהתנסה בתכני עסקים בתפקידיו השונים — נזכר לשבת עבודה, מיסד מועצת הפועלים בבניברק, כגון ראש עיריית בניברק מטעם מפא"י — יצא חלק מכל הסיכונים לפגוע בו. אפילו גיורא יוספטל לא הצליח לעשות לו דבר, והרי ידוע היה, כי יוספטל שאל אותו שינאה אישית עזה. "אינני סובל אותו מבחינה פיזית", התחדה פעם, "אזן מזה, רמתו איננה מתאימה לתפקיד הממלכתי שהיא כמלא".

או פנה מילשטיין לפנחס לבון, מזכיר ההסתדרות, בבקשת הגנה. הוא זכה לה, כי יוספטל לא הביא שום נימוק לרצונו שמילשטיין יעוף משרות התעסוקה. עובדה זו הספיקה למילשטיין לפתח את הסיפורים על היותו איש לבון, אולם אלה שעקבו מקרוב אחר כל שלבי פרשת לבון יודעים, כי מילשטיין לא היה מעולם לבוניסט, וכי באותה תקופה לא התראה ולא התקשר עם לבון. אולם טענה זו סיפקה לו הגנה ציבורית מכובדת, בפני התנכלויות השר יוספטל. היה לו איפוא, יסוד לקחת, כי גם הפעם, אחרי הפניה למבקר המדינה ולמשטרה, יוכל לצאת בשלום מן העניין.

★ ★ ★

המתוכים נשברו

אולם הפעם היתה למשטרה עזרה מבפנים. שוב לא נהיו אלה החדשות בעלמא, אלא הצבעה לכיון מסויים מאד. היא החלה בודקת את עסקי הקניה של עשרות הבניינים השייכים לשירות התעסוקה. כאשר נראה לה כי עלתה על הקו הנכון, החליטה לעצור את שני המתוכים. היה זה את אזעקה למילשטיין.

החלה סירבו השניים לגלות דבר. אולם משהיבאו שוב לפני שופט, והמשטרה ביקשה להאריך את מעצרים, נמאס להם להתעקש. הם חששו שיוחזקו במעצר ללא הרף, הסכימו להפוך עני המדינה. הם שוחררו ממעצר לפני סיום הארכתו.

איתו זמן גילה מילשטיין חריצות מיוחדת בבדיקת הארכיונים של השרות. המשטרה טענה לאחר מכן כי מיסד מכים מסויימים, הקשורים בציסקות מפוקקות, נעלמו משם. החומר שהיה בדיה נראה לה מספיק לפעול, אחרי שנכתחה בפרשת מעצרו של מהנדס עיריית בניברק, אלכסנדר כהן, שזכה לאזר מכן, החליטה משטרת תל-אביב להיות זהירה במקרהו של מילשטיין. היא הודיעה על כפיה לשר המשטרה ולשר העבודה, בכור שיטריה לא התנגד למעצר, רק הורה למשטרה לא לספק ידיעות לעיתות, כדי לצמצם ככל האפשר את הרעש הציבורי שיקום סביב מעצרו של מילשטיין, שהינו, נוסף לכל, גם חבר מרכז מפא"י.

יגאל אלון, לעומת זאת, לא אמר דבר. ההגיון המפלגתי אף הייבו לשמות. כי ראש שירות התעסוקה יכול להביא הועלת רבה לצלגלת. ערב הבחירות, למשל, כהנו תעסוקה ועבדות יזומות לאותן לשכות, שם היתה מפא"י מעניינת בכך. מקוריותו נוסף: כל מנהלי לשכות העבודה, שפעלו תחת מילשטיין, היו אנשי מפא"י.

כבר למרת מעצרו של מילשטיין, הודרו השר להשעותו מתפקידו, עד לגמר ההליכים המשפטיים נגדו. המנהל הכללי, איש אחדות העבודה עודד מסר, אף מסר כי יחולו שיניים בחלוקת הסמכויות של שירות התעסוקה. מעתה יהלוט ראש השירות על חלוקה יומיומית של עבודה, אך מדיניות התעסוקה הכל-ארצית תעבור לידי השר.

כך, שבכל זאת היה מעצרו של מילשטיין קשור בתמרונים מפלגתיים כלשהם, אף כי לא היתה זו קנוניה פוליטית, שנבעה מהיותו איש לבון כביכול.

זלמן מילשטיין נואם "מבחינה פיזית" אחר השר

— היחש —

"זה לא יהיה הוגן" לחשו הידידים

— מצביע —

"מפני שאני לבוניסט" טען זלמן

ראש הטבלה המראה את הרכב משרד העבודה, עומד שר העבודה. ממנו מוביל קו ישר למשבצת של מנהל שירות התעסוקה — הפקיד היחיד בכל הטבלה המסודר עפת המקבל את הוראותיו ישר מהשר, ואך ורק ממנו אדם חשוב זה ישב השבוע בכלל המשטרה, מואשם בעבירות פליליות חמורות.

שמו זלמן מילשטיין, ומאחוריו משתרעת קאריירה ארוכה של עסקן פועלי. הוא היה האיש שקבע איזה חלק מ-40 אלף דורשי-העבודה, שהתייצבו מדי יום בלשכות העבודה ברחבי המדינה, יוכה לפינסה. הוא היה אדם מרכזי במנין גנון הממשלתי, עסקן בכיר של ההסתדרות, עסקן מפורסם של מפא"י.

על כן, לא היה מעצרו דבר של מה בכך.

★ ★ ★

שני מתוכים קבועים

ל מעשה, לא הופתע כמעט איש ממקורביו של מילשטיין (50), מהפירסום על מעצרו. חודשים קודם לכן נמוצה הידיעה, כי שר העבודה דאג, גיורא יוספטל, החליט לחסלו. נקייט צעדים ממשתיים נגדו נראתה אז שאלה של זמן בלבד. הסבירו זאת מילשטיין ומקורביו: יוספטל מתאנה לו בשל השתייכותו לקבוצה יריבה בתוך מפא"י, וכאשר נעצר מילשטיין בשבוע שעבר על-ידי המשטרה, היתה טענה הראשונה: "זוהי קנוניה פוליטית נגדו. מתנקמים בו, כי הייתי לבוניסט!"

מפה לאוזן הונגבה גירסה שניה של קנוניה פוליטית. טענו ידידי מילשטיין: העסק כולו הורכב נגדו על-ידי מגדל חייקין, עסקן מפא"י בבניברק, שהתחרה עם מילשטיין על המקום הראשון במערך המפא"י במקום. אך שום הוכחה לא ניתנה לרמוז זה.

ההאשמות שהועלו על-ידי המשטרה היו פרוזאיות לחלוף טין, ללא כל רמז של רקע פוליטי או מפלגתי. בשנים 1955-54 — כך טענה המשטרה בפני שופט השלום התל-אביבי שלמה רוזנפלד, בבקשה להוציא פקודת-מעצר — עשה מילשטיין קנוניה עם שני מתוכים מבניברק, כדי להוציא ממרכז הלשכות כסף בטענות שאז.

באותן השנים טרם הוקם שירות התעסוקה. היו קיימות בארץ לשכות-עבודה משותפות של כל ארגוני הפעלים, ומילשטיין מונה מטעם ההסתדרות כראש מרכז הלשכות. בתפקיד זה היה אחראי גם לרכישת דירות בכל רחבי הארץ, לשיכון הלשכות. הוא עשה זאת באמצעות שני המתוכים מבניברק עירו. גם כאשר היה צריך לרכוש דירה בקצה המדינה, עשה זאת מילשטיין באמצעות שני המתוכים הקבועים. המתוכים אף שותפו על-ידי מילשטיין בעיסקה שבוצעה בתוך הבית בו שוכנים משרדי שירות התעסוקה. היה זה כאשר רכש השרות מספר חדרים נוספים באותו בנין. גם אז היה למתוכים חלק בביצוע העיסקה.

טענה המשטרה: המתוכים לא התפקדו בדמי התיוך המקובלים. אלא היו מחתימים את מוכרי הדירות על סכומים מנופחים, מוציאים מקופת מרכז הלשכות את הסכומים הללו, מתחלקים בהפרש עם מילשטיין.

הסכום בו נקבה המשטרה עבור שנים אלה היה פעוט. אולם היא מיהרה להסביר, כי היא חוקרת גם את הטרנון קציות הכספיות שבוצעו בידי מילשטיין בשנים שלאחר מכן, וביחוד החל מ-1959, כאשר הוקם שירות התעסוקה הממלכתי, כיוורשו של מרכז הלשכות.

★ ★ ★

ידידו של יוסקה

מה דחה את המשטרה לפעול? לפי כל הסימנים, התחיל העניין ביום בו התקלקלו היחסים בין מילשטיין לבין מזכירתו, רבקה רנדור.

המזכירה התלוננה על כי נהגו של מילשטיין, יוסף דינושנסקי, השתמש ברכב המשרד ובזמן העבודה כדי להחתים עובדי הלשכות בכל רחבי הארץ על סידרת הספרים המצולמים, פני עולם המקרא. בינה לבין הנהג התפתחו דין ודברים תריפים, והמזכירה תבעה אותו לזון. מילשטיין רחברי ועד העובדים לחצו עליה שתבטל את התביעה. משלא נכנעה, הודחה מועד העובדים.

נהגה חרייב בדין, נקנס והוטלה עליו ערבות, כי לא ייתפס למעשה אלימות או הוצאת שם רע. כל אותו זמן לא הותר מילשטיין כל ספק, כי אהדתו נתונה דווקא לנהג ולא למזכירה. בהשראתו אף הטל חרם על הפקידה, והבריה לעבודה מיררו את חייה.

ליחסים ההדוקים בין מילשטיין לבין נהגו היו כמה סיבות טובות. הנהג, למשל, היה האיש שהכין את כבידותו של מילשטיין להערכה. היתה זו פלימוס 1957, ששרות התעסוקה העמיד לרשותו של ראש השירות. על פי החלטה נציבות המגנזון, היה על מילשטיין, כפקיד נדרש, לרכוש את המכונות. כאשר הובאה המכונות להערכה, בפני מומחה מטעם המשטרה, היה מצבה גרוע למראית-עין, אך רק למראית-עין. לכך דאג יוסקה הנהג. המחיר שנקבע: 4800 ל"י. עוד באותו יום היתה שוה לא פחות מ-7000 ל"י. לאחר ההערכה, ולפני שהמכונות הועברה על שמו של

זוללי ס את זלמן